

Jef Verhaeren over landbouw in de Lage Landen

De beste boeren ter wereld

Je hoort het weinig, want landbouw is in de publieke opinie van Nederland en Vlaanderen een ondergeschoven kind. In de Lage Landen werken de beste agrariërs van deze globe. Jef Verhaeren weet er alles van.

Het noorden en het zuiden van de Lage Landen zijn verbonden door draden, dunne en dikke. Neem de landbouw. Dat is een dikke draad. De landbouw van Nederland en Vlaanderen is strategisch en inhoudelijk verwant. Jef Verhaeren (67), geboren in het Vlaamse dorp Weelde, bij de Belgisch-Nederlandse grens, symboliseert de toenadering van de landbouwers en hun toeleveranciers van Noord en Zuid. Deze nijvere dichter (zes poëziebundels), toneelschrijver en communicator is sinds 2006 voltijds landbouwjournalist. Hij schrijft voor Nederlandse en Vlaamse vakbladen. Jef Verhaeren is sinds een jaar voorzitter van de Vereniging van Europese Landbouwjournalisten (European Network of Agricultural Journalists, ENAJ), was jarenlang adviseur van de Belgische staatssecretaris voor Landbouw (en Europa) Paul De Keersmaecker en in die periode een intimus van de Nederlandse minister van Landbouw Gerrit Braks, niet toevallig eveneens een grensbewoner.

Jef Verhaeren is verantwoordelijk voor de Belgische redactie van De Molenaar, het vakblad voor de graanverwerkende en diervoederindustrie, en laat zich bijstaan door freelancejournalisten. Ook schrijft hij voor Milcobel Info, Coöbrazine, Melkveebedrijf, Varkensbedrijf en bladen van Eisma Media Groep (NL): Petfood Magazine, Het Schaap en PlattelandsPost. De redactie van De Molenaar is gevestigd in de Friese hoofdstad, Leeuwarden, met redactionele dependance ten huize Verhaeren in St.-Katelijne-Waver, de gemeente van de grootste groenteveiling van België. De Molenaar schuift in de brievenbus bij 2000 Nederlandse en Belgische abonnees. Ook Waalse veevoederproducenten lezen het Nederlandstalige brancheblad.

De Belgische bedrijfstakingorganisatie Bemefa en haar Nederlandse evenknie Nevedi openen zopas, met Duitse inbreng, het onderzoekscentrum Feed Design Lab in Venlo. Jef Verhaeren: “Bemefa en Nevedi werken de facto als een confederatie. De zusterorganisaties zijn present in De Molenaar, een blad dat vooral leeft van de abonnementen en iets minder ook van de reclame, maar een onafhankelijke journalistieke creatie is. De scheiding tussen reclame en redactie wordt verdedigd, stel ik sinds vele jaren vast.”

In Wageningen (Nederland), Gent (België) en Leuven (België) staat de universiteit qua landbouwonderzoek en doorbraken op

hoog niveau, weet Jef Verhaeren: “Wageningen verkoopt zichzelf wel beter. Ik ontvang van Wageningen dubbel zo veel mails als van Leuven en Gent samen. Wageningen is opener, luider en beseft hoe belangrijk communicatie is.”

“Tussen Vlamingen en Nederlanders is er slechts één verschil: zij uit het noorden hebben meer lef.”

De familie Verhaeren heeft een tak boven en onder de grens. “Mijn ooms en tantes wonen in de Antwerpse Kempen en in Noord-Brabant. Ik logeerde als kind ontzettend graag in Tilburg, letterlijk en figuurlijk bij een suikeroom, want hij had een banketbakkerij”, lacht Jef Verhaeren. “De Efteling ken ik van bij de eerste spadesteek en ik behaalde mijn zwembrevet in Nederland.” Verhaeren is boos om de Vlaamse kritiek op de Nederlanders: “Ik heb daar ooit zelfs woorden over gehad met mijn vader. Dat verdomde Vlaamse gekonkel over de Nederlanders is geworteld in een minderwaardigheidscomplex dat gesublimeerd wordt in praatjes over de Ollanders, die hovaardig en anti-Vlaams zouden zijn. Ik heb van jongs af aan gezegd: de problemen die jullie hebben met de Nederlanders, wortelen in jullie eigen gebrek aan zelfrespect en lef. Tussen Vlamingen en Nederlanders is er slechts één verschil: zij uit het noorden hebben meer lef. De Nederlanders zijn niet beter ter tale dan wij, evenmin slimmer of dommer. Wel durven zij open en bloot opkomen voor wat zij wensen, willen, beogen. Een Vlaming kruipt in een hoekje en makt. Hij zal tijdens een wedstrijd Nederland-Italië uit nijd supporteren voor Italië, nooit voor Nederland. De Vlamingen vergeten dat zij de grondslag legden, door de massale emigratie van de Vlaamse elite naar het Noorden, van de Nederlandse gouden eeuw. Daar moeten wij naar blijven verwijzen, als een adelbrief.”

Jef Verhaeren is dichter en publiceerde een eerste bundel toen hij zeventien was. Hij werd meteen aangezocht als lid van de Vereniging van Kempense Schrijvers, uitgenodigd voor een

16

Jef Verhaeren overhandigt als voorzitter van het European Network of Agricultural Journalists (ENAJ) het ENAJ-charter aan EU-commissaris voor Landbouw en Plattelandsontwikkeling Dacian Cioloș (RO), omringd door collega's-bestuursleden van ENAJ: Hans Siemes (NL), Katharina Seuser (DE), Eric de La Chesnais (FR) en Tatjana Čop (SI).

vergadering in Kasterlee, waar de streekschrijver en nestor Emiel Van Hemeldonck gedragen en archaisch een litanie afstak over de zwakke Kempen. Verhaeren vloog vurig op tegen de stelling van de notabele literator en verweet hem zijn hulde aan de Kempense minderwaardigheid: (lacht) "Ik ben nooit meer uitgenodigd door de Vereniging." Maatschappelijk-politiek is Jef Verhaeren altijd bedrijvig geweest; hij startte jong in de plaatselijke christendemocratie. Na zijn vertrek uit de Kempen, waar hij zich voelde verstikken, werd hij voorzitter van de CVP-Jongeren van Brussel-Halle-Vilvoorde en bracht er met zijn ondervoorzitter Herman Van Rompuy vernieuwing: "De Vlaamse Brabanders zijn ietsje mondiger en opener."

“Nederland met zijn commerciële talent en Vlaanderen met zijn productietalent vullen elkaar prima aan.”

Sinds 1994 werkt Jef Verhaeren voor De Molenaar. Het initiatief ging uit van het blad dat de vakbroeders in Vlaanderen wilde bereiken, wat aardig gelukt is: "Ik word in Nederland gewaardeerd en vandaag zoek ik naar jonge Vlamingen die mee aan het blad willen werken." Tachtig procent van de productiewaarde van de Belgische landbouw is Vlaams en dat past wonderwel bij de sterke kanten van de Nederlandse landbouw, meent Jef Verhaeren: "In het noorden van Nederland heb je de grote oppervlakten akkerbouw en de uitgebreide melkveekudden. Maar ten zuiden van de Nederlandse grote rivieren sluit de landbouw perfect aan bij Vlaanderen. De grond is er ook duur, de schaal beperkt, de landbouw intens en de kwaliteitsnormen liggen zeer hoog. Ten noorden van Antwerpen kost één hectare landbouwgrond tot 75.000 euro en voor die som is geconcentreerde en hoogwaardige landbouw de enige manier om de oppervlakte rendabel te maken. Nederland met zijn commerciële talent en Vlaanderen met zijn productietalent vullen elkaar prima aan. De Vlaamse boeren zitten niet te wachten op de restitutie; wat zij wel willen is een toekomstperspectief. Er is te weinig zekerheid in het Europese landbouwbeleid."

Vlaanderen is een grote stad, een agglomeratie en zou dus ongeschikt zijn voor landbouw. Dat is een foute mantra, stelt Jef Verhaeren: “Integendeel. Door die concentratie en de nabijheid van de consumenten hebben wij een heel performante landbouw, een grote voedselveiligheid en veel kennis. Onze boeren zijn nooit tevreden en zijn internationaal kampioen. De Waalse landbouw mist de tuinbouw en de varkens. De Waalse boer haalt de neus op voor varkens, want er moet daar hard gewerkt worden, en is wel actief in melkvee, wat grappig is, want de meeste melkveehouders in het zuiden van België zijn Vlamingen. Tuinbouw en varkens betekenen dat je moet knokken op de vrije markt, want daar gelden geen Europese steunmaatregelen. Kwaliteit en kostenbeheersing, daar werden de Vlaamse boeren al doende sterk in. Zij hoeven geen 150 koeien om winstgevend te zijn. De alluviale grond langs Schelde, Rijn en Maas behoort tot de beste landbouwgrond van Europa. Ik hoorde eens een directeur van Coöperatieve Condensfabriek Friesland in Leeuwarden zeggen: ‘Hopelijk worden Vlaanderen en Nederland geen te goede maatjes, want dan concurreren wij Friezen met het sterkste gebied, ook qua land- en tuinbouw, van de Benelux en verschuift de economisch-politieke aandacht ten zuiden van de lijn Den Haag-Amsterdam-Zwolle tot aan de Belgische taalgrens. Zo sukkelen de Friezen nog verder weg van het brandpunt.’”

De Nederlandse veevoedersector mikt op consolidatie; de Vlaamse houdt het naast de coöperatieve AVEVE bij grote familiebedrijven (Van den Avenne, Versele en dergelijke) en een waaier van kleine West-Vlaamse producenten, die goed presteren in hun niche. De Nederlandse concerns pikken met plezier kleine Vlaamse fabrieken op. De schuldengraad van de Vlaamse boeren is laag, vergeleken met die in Nederland, Denemarken, Zweden en Finland.

“Regel nummer één van elke deontologie is kennis bezitten.”

In Vlaanderen zijn er geen landbouwspecialisten die schrijven in de algemene pers. Gevolg: het gehalte van de kennis en de informatie is daar bedroevend laag. Jef Verhaeren: “Ik zie als voorzitter van het ENAJ in alle landen straffe verslaggevers, soms nationale vedetten, van de radio, de televisie, de kranten. Daar is een landbouwjournalist geen kneusje. Vlaanderen heeft zijn pers gedespecialiseerd met de gevolgen van dien. Regel nummer één van elke deontologie is kennis bezitten. Nederland heeft een Agrarisch Dagblad, (lacht) een dagblad. Wij hebben agrarische vakbladjournalisten.”

